

МЕТРИЧНИЙ, ПРОСТОРОВИЙ ТА ЧАСОВИЙ МАСШТАБ В БУДОВІ ГЛИБИННО-ПРОСТОРОВОЇ КОМПОЗИЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ

Під час проектного моделювання простору ландшафтної території, на стадії творчого пошуку, студент стикається з проблемою гармонійного формоутворення середовища. Мова йдеться не про кількісне співвідношення розмірів складових об'єкта проектування з умовною одиницею виміру, а використання композиційного масштабу який будується на типології зв'язків і відношень різноманітних форм структурної організації. У даному випадку масштаб виступає як форма виразності.

В теорії формальної композиції наведено три типи зв'язків і співвідношень: метричний який відображає співвідношення людини та предметного світу; просторовий відображає співвідношення людини і простору; часовий масштаб відображає співвідношення міри людини і часу. В кожному є свої рівні масштабу, для метричного характерна структурна організація у вигляді екстер'єру, інтер'єру, предмету. Просторовий масштаб характеризують структурні організації такі як необмежений, обмежений та замкнений.

Для часового простору характерні структурні організації минуле, теперішнє і майбутнє. Знайдення необхідної міри співвідношень їх в суті об'єкта що розробляється є головною метою проектної діяльності студента.

Методика застосування композиційного масштабу на етапі генерування концепції пошуку образної виразності ландшафтного дизайну полягає у послідовному вивченні особливостей масштабів з метою набуття професійної здібності гармонійного формоутворення об'єктів проектування.

Метричний масштаб характеризує образ простору, і якщо в концепції проектного рішення необхідно сформулювати відчуття простору в якому відображається форма взаємозв'язків на принципі глибинності, то це відчуття може бути досягнуто завдяки підкресленню плановості. В проектуванні ландшафту це закони розташування одного або груп рослин, а також малих архітектурних форм згідно з типами сприйняття простору: багатопланове розташування і різка зміна масштабу сприйняття форм.

Такі концепції більше притаманні рішенням ландшафтних ситуацій з використанням великих просторів з активною геопластикою та використанням водних ресурсів. Якщо концепція проектного рішення полягає у підкресленні конструкції то тут буде чітко відображено зв'язки між горизонталлю та вертикаллю, в проектуванні такі зв'язки підходять для вирішення невеличких за

розмірами територій благоустрою де для більшої виразності з малих архітектурних та природних форм будується ніби інтер'єр під відкритим небом.

Частіше застосовуються концепції де підкреслюється функція, в структурах конструкції та формах відображається функціональна залежність. Це притаманно для рішення малих рекреаційних територій і зон відпочинку які розташовані безпосередньо в будівлях або на території міських об'єктів що мають чітку тематику і функцію.

Просторовий масштаб відображає простір самого образу. Тут спостерігаються певні труднощі у сприйнятті цього масштабу студентами, або його розумінням. Форма взаємозв'язків елементів композиції базується на психологічних відчуттях людини до простору.

Наприклад, необмеженого той що вільно розтікається, в ландшафтному дизайні це композиції побудовані на ілюзії перспективи, обмеженого – простір середовища яскравим прикладом є зелені кабінети невеличкі за розмірами в них є достатньо форм для різноманітності і функції але простір обмежено і людина це відчуває, замкнутого – вузького, в'язкого де проробляється ілюзія сприйняття просторів невеличких за розмірами, що перетікають одне в одне, по колу, створюючи таким чином череду «ліс» і «галявина». Різницею між метричним і просторовим є те, що тут формується простір для самого образу.

Часовий масштаб відображає безпосередньо образ часу: для втілення такої концепції в проєкті студент повинен провести аналіз предметної галузі щоб виразити розвиток принципів її формоутворення у минулому теперішньому та майбутньому часі. Передати динаміку зміни якісної міри «з середини її вмісту» абстрактно. Складність розуміння виразності цього масштабу полягає в особистості студента наскільки він є обізнаною в історичному плані і має навички аналізувати та робити узагальнені висновки для втілення в символах для побудови динамічного формоутворення з трансформацією об'єкту з відчуттям часу.

Таким чином можна зробити наступні висновки, що кожен з наведених вище масштабів мають специфічну ступінь виразності якщо їх правильно застосувати під час формування концепції проєктного рішення.

Як ми бачимо метричний масштаб є більш вживаним у проєктній культурі так як в його основі закладені закони будови фізичного світу які відображаються в тектоніці як форм так і структур.

Другий масштаб – просторовий допомагає реалізувати концепції проєктів які будуються на законах психології сприйняття предметних форм.

Третій масштаб найбільш складний для використання в проєктній діяльності студента так як закони культурно-історичного перетворення потребують глибокого ґрунтового аналізу трансформації форм або простору який буде відповідати часовим змінам.